

Νίκη ΜΑΡΓΙΟΛΑΚΗ

**ΝΕΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΚΑΙ
(ΤΟΠΙΚΗ/ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ) ΑΝΑΠΤΥΞΗ
Ε.Κ.Δ.Δ.Α. Αθήνα, 2014**

**Επιβλέπουσα: Βασιλική ΔΕΛΗΘΕΟΥ, Επίκ. Καθηγήτρια ΠΑΝΤΕΙΟΥ
Πανεπιστημίου Κ.Π.Ε. Αθηνών**

Η κρινόμενη πτυχιακή εργασία, υπό τον ανωτέρω τίτλο, αποσκοπεί στο να παρουσιάσει τα νέα χρηματοδοτικά εργαλεία, που έχουν έρθει στο προσκήνιο τα τελευταία χρόνια στο ευρωπαϊκό τοπίο αλλά και την γενικότερη συμβολή τους στην περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη.

Είναι γεγονός ότι η εξέλιξη των τοπικών κοινωνιών τόσο στον ευρωπαϊκό όσο και στον ελλαδικό χώρο, υφίσταται μέσα από την υλοποίηση αναπτυξιακών στόχων αξιοποιώντας τη χρήση των χρηματοδοτικών εργαλείων, παλιών και νέων.

Η ανάπτυξη σε κάθε περίπτωση αποκτά πολλούς ορισμούς που συμπλέκονται ο ένας με τον άλλο. Η «οικονομική ανάπτυξη» της Παγκόσμιας Τράπεζας για την ύπαρξή της χρειάζεται τα ποιοτικά χαρακτηριστικά της «ανθρώπινης ανάπτυξης» των Ηνωμένων Εθνών.

Την ίδια στιγμή, οι θεσμοί της Τοπικής Αυτοδιοίκησης μετασχηματίζονται σε νομοθετικό επίπεδο στις ευρωπαϊκές χώρες με μακρά παράδοση στο θεσμό, όπως είναι το Ηνωμένο Βασίλειο, η Ιταλία, η Γαλλία και το Βέλγιο αλλά και στην περίπτωση της Ελλάδας με την τελευταία μεταρρύθμιση να έρχεται το 2010 με τον Ν.3852/2010, γνωστό και ως «Πρόγραμμα Καλλικράτης», που άλλαξε ριζικά τον Διοικητικό Χάρτη της χώρας μας.

Το επόμενο ερώτημα, που τίθεται, είναι σχετικά με το πώς χρηματοδοτείται η αναπτυξιακή πρωτοβουλία της εκάστοτε χώρας στα τρία βασικά επίπεδα (εθνικό, περιφερειακό, τοπικό). Αυτή μπορεί να πραγματοποιηθεί μέσα από εγχώριους πόρους που θα προκύψουν από την αποταμίευση και το τραπεζικό σύστημα είτε από εξωτερικούς πόρους μέσω δανειοδοτήσεων από τον εξωτερικό τραπεζικό τομέα ή μέσω ειδικών αναπτυξιακών τραπεζών.

Οι δε μορφές που μπορεί να πάρει σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο είναι ποικίλες. Το θεσμικό πλαίσιο της κάθε ευρωπαϊκής χώρας μπορεί να προσφέρει δυνατότητες εκμετάλλευσης των ιδίων πόρων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης είτε να συνδυάσει ποσοστά φόρων με θεσμοθετημένους πόρους για επενδύσεις (και αντίστοιχα ευρωπαϊκά προγράμματα). Πέραν τούτου, υφίσταται πάντα η δυνατότητα των Τοπικών Οργανισμών να καταφύγουν στη δανειοδότηση.

Από την ευρωπαϊκή σκοπιά, η ίδρυση του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης στα τέλη του 1974 σημάνει την έναρξη της Περιφερειακής Πολιτικής της Ε.Ε. Μίας πολιτικής που υλοποιήθηκε μέσω ποικίλων Προγραμμάτων, όπως υπήρξαν τα Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα ή τα

τρια Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης από το 1989 έως το 2006, με στόχο την ενίσχυση των Περιφερειών σε θέματα υποδομών, μεταφορών, ενέργειας αλλά ακόμα και σε τομείς που σχετίζονταν με την κατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού τους.

Σαφώς πολύ σημαντική υπήρξε και η συμβολή του Ομίλου της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΕπ) στην ανάπτυξη των ευρωπαϊκών Περιφερειών και Δήμων και μέσω του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επενδύσεων, που στήριξε και στηρίζει της μικρές και μικρομεσαίες επιχειρήσεις (πρωτοβουλία JEREMIE), και χρηματοδοτεί έργα αστικής ανάπτυξης (πρωτοβουλία JESSICA).

Οι δύο προαναφερόμενες Πρωτοβουλίες έρχονται να συνδεθούν σήμερα με τα νέα χρηματοδοτικά εργαλεία που έχουν εμφανιστεί το τελευταίο διάστημα. Οι Συμπράξεις Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ) είναι η νέα χρηματοδοτική λύση μεγάλων έργων σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες, ενώ η επανεκκίνησή τους στην Ελλάδα πριν δύο μήνες συνδυάζεται με την χρήση του εργαλείου JESSICA κάτω από την ομπρέλα της ΕΤΕπ.

Οι περιπτώσεις της χρηματοδοτικής μίσθωσης (Leasing) και της πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων (Factoring) προς το παρόν δεν φαίνεται να βρίσκουν έδαφος στα σχέδια των Περιφερειών και της Τ.Α., κυρίως στην Ελλάδα. Το αντίθετο φαίνεται να συμβαίνει με την περίπτωση των επενδυτών και εταιρειών Start-up καθώς και με τα κεφάλαια επιχειρηματικού κινδύνου (Venture Capitals), που φαίνεται να αποτελούν μία καλή λύση στις χώρες με εμπειρία στη χρήση τέτοιων εργαλείων ειδικά τα τελευταία χρόνια της οικονομικής κρίσης και της έλλειψης ρευστότητας του χρηματοπιστωτικού τομέα σε ολόκληρη την Ευρώπη.

Αν προσπαθήσουμε να κάνουμε μία αποτίμηση στις καλές πρακτικές που υιοθέτησαν στην Ευρώπη στη χρήση των εργαλείων, θα παρατηρήσουμε ότι η γνώση και η εμπειρία των Ταμείων, η συνέχιση αυτών με επιτυχημένη δράση και η συνεχής ενημέρωση των ενδιαφερομένων έρχεται στις πρώτες θέσεις. Στον αντίποδα, η μεγάλη καθυστέρηση στην εφαρμογή τους που προκλήθηκε από ενδογενείς αδυναμίες στις διάφορες χώρες (διοικητικοί παράγοντες, πολύχρονες διαπραγματεύσεις κ.ά.) έπαιξε τον βασικό αρνητικό ρόλο σε συνδυασμό με την πολυπλοκότητα των Κανονισμών τη Ε.Ε. και την συνολική οικονομική κρίση και ύφεση, που λειτούργησε αποτρεπτικά στις όποιες επιχειρηματικές βλέψεις είχαν οι ενδιαφερόμενοι φορείς.

Γι' αυτό το λόγο, ήδη η Ευρωπαϊκή Επιτροπή φαίνεται να συζητά τις αλλαγές που πρόκειται να επέλθουν στη χρήση των χρηματοδοτικών εργαλείων για τη νέα προγραμματική περίοδο 2014-2020, αλλαγές που θα επικεντρώνονται στην παροχή ευελιξίας στα Κράτη-Μέλη της Ε.Ε., στην απλοποίηση των διαδικασιών αλλά και στην πρόβλεψη πλέον εξωγενών παραγόντων στην συνολική εφαρμογή τους όπως υπήρξε η οικονομική κρίση και ύφεση στην Ευρωπαϊκή ήπειρο τα τελευταία χρόνια.